

UNIE PRO ŘEKU MORAVU

UNION FOR THE MORAVA RIVER

občanské sdružení se sídlem: Hrubá Voda 10, 783 61 Hlubočky, info@uprm.cz, www.uprm.cz

Kontaktní adresa:

Mgr. Michal Krejčí
Unie pro řeku Moravu
Hrubá Voda 10, 783 61 Hlubočky
tel.: 585 204 495, mobil: 731 058 206
hruba.voda@centrum.cz; www.uprm.cz

V Hrubé Vodě dne 11. března 2011

Adresát:

Vážený pan
Ing. Ivan Fuksa, ministr
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 117 05 Praha 1

Věc: Aktuální stav přípravy protipovodňových opatření v povodí řeky Bečvy, včetně suché nádrže Teplice – návrh usnesení Vlády České republiky

Vážený pane ministře,

velmi vítáme iniciativní materiál (viz výše), který Ministerstvo zemědělství (MZe) připravilo, a to včetně návrhu usnesení Vlády České republiky.

Unie pro řeku Moravu (UPRM) pozorně sleduje stav přípravy protipovodňových opatření v povodí řeky Bečvy a v rámci svých možností aktivně přispívá k řešení této problematiky tak, aby se obyvatelstvo i další strany ohrožované povodňovými škodami co nejdříve dočkaly reálné koncepce protipovodňové ochrany sídel v Pobečví, včetně brzkého uskutečnění navrhovaných opatření. Z tohoto důvodu UPRM v loňském roce zpracovala ideovou studii s názvem: „Bečva pro život – koncepce přírodě blízké protipovodňové ochrany sídel v Pobečví“ (červen 2010), která byla široce popularizována (vydání brožury v nákladu 1000 ks a informačního letáku v množství 5000 ks; informační CD-ROM o 100 ks) mezi zainteresovanými subjekty v Pobečví. Zmíněná studie byla též poskytnuta hlavním partnerům: dotčeným městům na řece Bečvě (Přerov, Hranice, Lipník n/B.), samosprávným celkům (Olomoucký kraj), ministerstvům (MZe, MŽP) a pochopitelně správci toku – Povodí Moravy, s.p., s kterým jsme v úzkém kontaktu a vzájemné součinnosti. Studie je též průběžně projednávána a dále dopracovávána (v navazující studii „Bečva pro Přerov“).

Koncepce **přírodě blízké protipovodňové ochrany** sídel v Pobečví, která je ve studii „Bečva pro život“ obsažena, využívá technických, biotechnických i biologických opatření vytvářející vzájemný funkční celek. Podstatou takto pojaté přírodě blízké protipovodňové ochrany je, že takříkajíc „nejde proti přírodě, řekám a říční krajině“ (na rozdíl např. od stavby přehrad či velkých poldrů = suchých nádrží, které mají silné negativní dopady na přírodu).

Přítom navrhovaná koncepce přírodě blízké protipovodňové ochrany zabezpečuje města na řece Bečvě před stoletou vodou (Q_{100}) a tato míra ochrany je primárně založena na hydrotechnických opatřeních (např. zkapacitnění koryta Bečvy v Přerově a Hranicích, rekonstrukce velkých jezů či stavbě hrází nebo protipovodňových valů), s tím že tato technická opatření na ochranu sídel jsou provázána s revitalizací řeky ve volné krajině (založené na využití přirozených fluvialních procesů).

Vlastní protipovodňová ochrana Přerova či Hranic je tedy (ve studii „Bečva pro život“) v podstatě hydrotechnického charakteru (s doplňujícími návrhy na dílčí revitalizaci řeky) a založená především na zkapacitnění koryta Bečvy v intravilánech zmíněných měst. Jedná se tedy o alternativní návrh k již dříve zpracované studii „Bečva, zkapacitnění toku“ (Pöyry, 2006), která též hledala možnosti na zajištění protipovodňové ochrany formou zkapacitnění koryta a lokální ochrany (hráze). Z tohoto pohledu nás zarazí jisté nepochopení studie „Bečva pro život“, která je v podkladovém materiálu pro vládní usnesení charakterizována úvodní větou: „*Studie přináší návrhy uplatňující především návrhy na rozvolnění upraveného koryta řeky Bečvy s cílem umožnit rozlivy povodňových průtoků do údolní nivy.*“ (viz Příloha č. 1 - Studie a koncepční práce k zabezpečení protipovodňové ochrany sídel v povodí řeky Bečvy). Přítom s retencí povodňových průtoků v říční nivě jako s návrhovým prvkem protipovodňové ochrany studie „Bečva pro život“ vůbec nekalkuluje! (pozn.: na druhou stranu nijak nezpochybňuje význam inundace v protipovodňové ochraně). Bohužel se nejedná o ojedinělé nedorozumění, neboť i posudek, který si MZe nechalo ke studii „Bečva pro život“ zpracovat od České společnosti krajinných inženýrů (ČSKI) se rozsáhle věnuje problematice posouzení realizovatelnosti povodňových rozlivů v říční nivě Bečvy (a to především vzhledem k vlastnictví a využívání pozemků). Kdežto vlastním hydrotechnickým opatřením, tj. konkrétním návrhům, které jsou předkládány na ochranu před povodněmi (tj. kap. 5 studie Bečva pro život) se stanovisko ČSKI zcela vyhnulo.

K samotnému **návrhu vládního usnesení** uvádíme, že bod II/1 má naši plnou podporu, neboť teprve „*koncepční příprava řešení protipovodňové ochrany sídel v Pobečví pomocí technických a v maximální míře i přírodě blízkých opatření*“ může přinést všeobecně přijímané řešení problematiky, a to za předpokladu, že bude připravována a průběžně projednávána se všemi dotčenými partnery, včetně nevládních ekologických organizací.

Na druhou stranu nemůžeme souhlasit s další „*přípravou významného protipovodňového opatření - suchá nádrž Teplice*“, která je obsažena v bodu II/2 usnesení, neboť dosud není vůbec zřejmé, že tuto kontroverzní stavbu se silným dopadem na životní prostředí pro protipovodňovou ochranu sídel v Pobečví nezbytně potřebujeme.

Suchá nádrž Teplice (též poldr Teplice) je od povodně v červenci 1997 „protlačována“ jako nezbytné opatření na ochranu před povodněmi, což se zdá odborně potvrzeno většinou dosud zpracovaných studií (viz Příloha 1). Problém je ovšem v samotném zadání těchto studií, jež měly přímo za cíl Teplický poldr navrhnout a připravovat. Jiné varianty protipovodňové ochrany sídel v Pobečví nebyly dosud v srovnatelném rozsahu zpracovávány či v případě

studie „Bečva, zkapacitnění toku“ (Pöyry, 2006) byla navrhovaná protipovodňová opatření neúměrně drahá nebo riziková (např. rekonstrukce jezu Osek či mobilní hrazení v Přerově v délce cca 4 km a výšce 2,5 m). Až studie „Bečva pro život“ ukazuje jiné a nové možnosti zkapacitnění koryta Bečvy v Přerově či Hranicích. Pochopitelně jde o vstupní práci s podstatně omezenými zdroji (finančními i datovými), takže řadu návrhů a námětů je třeba dále rozpracovat, ověřit a případně upravit. Teprve po tomto dopracování koncepce a především jednotlivých navrhovaných opatření ze studie „Bečva pro život“ na úroveň „studie proveditelnosti“ bude možno odpovědně vyhodnotit efektivnost a realizovatelnost této alternativy (a tedy i potřebnost/nezbytnost poldru Teplice).

Doporučujeme proto, aby byla vládním usnesením schválená „**Studie proveditelnosti protipovodňové ochrany sídel v Pobečví**“, která prověří všechny možné koncepční varianty, nejvýznamnější protipovodňová opatření a přístupy, k čemuž může využít již zpracované odborné podklady. Základními variantami, s kterými by tato studie proveditelnosti měla pracovat, jsou koncepční řešení „s poldrem Teplice“ (a to včetně modifikace velikosti poldru ve smyslu jeho zmenšení) a koncepční řešení „bez poldru Teplice“, které bude prioritně sledovat maximální reálnou alternativu zkapacitnění koryta Bečvy v Přerově a Hranicích. Na základě výsledků těchto dvou základních variant by pak studie měla přinést výslednou obecně přijímanou koncepci protipovodňové ochrany sídel v Pobečví. Avšak pokud již dnes Vláda České republiky přijme usnesení, že je třeba zahájit investiční přípravu poldru Teplice, a to bez ohledu na výsledky zpracování a projednání výše zmíněné studie proveditelnosti, tak dojde od prvopočátku k znevěhodnění této koncepční práce. Neboť studie proveditelnosti nebude zpracována dle odborných kritérií (dle kterých bude možno vybrat nejlepší řešení), ale na základě politického rozhodnutí (které je připraveno na jednostranných podkladech).

Na závěr uvádíme hlavní výhrady k záměru výstavby **Teplického poldru (suché nádrži)**, které lze rozčlenit do těchto oblastí:

- ekonomické, tj. vysoké náklady na výstavbu (cca 3 miliardy korun v cenové úrovni 2008, viz studie Pöyry 2008) i následnou údržbu poldru
- provozně-bezpečnostní, tj. riziko poškození či protržení hrází při napuštění poldru, který bude dlouhodobě suchý
- vodohospodářské, tj. není jasné zda je poldr nezbytně potřeba pro zajištění protipovodňové ochrany sídel v Pobečví; taktéž efekt nádrže se postupně po toku snižuje
- ekologické, tj. negativní ovlivnění splaveninového a povodňového režimu řeky, dopady na biotu v zátopě poldru při napuštění, apod.

Vážený pane ministře,

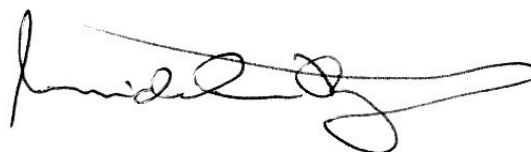
na základě Výše uvedeného Vás laskavě žádáme, aby byl návrh vládního usnesení k aktuálnímu stavu přípravy protipovodňových opatření v povodí řeky Bečvy změněn, a to ve smyslu schválení bodu II/1 a vypuštění bodu II/2, jehož zařazení do usnesení je v tuto chvíli předčasné.

Na další spolupráci se těší

UNIE PRO ŘEKU MORAVU
UNION FOR THE MORAVA RIVER

Sídlo: Hrubá Voda 10, 783 61 Hhbočky
IČO: 60552417, DIČ: CZ 60552417
Česká spořitelna a.s., č.ú.1345338319/0800
www.uprm.cz, info@uprm.cz, 585 204 495

Mgr. Michal Krejčí
předseda Rady mluvčích
Unie pro řeku Moravu